

Nov.2009

25 ANYS D'INFORME DE SALUT**AUGMENTA L'ESPERANÇA DE VIDA I
ES REDUEIXEN LES PRINCIPALS MALALTIES INFECCIOSES**

L'Agència de Salut Pública de Barcelona presenta el seu 25è estudi sobre l'estat de salut de la ciutat. L'informe permet descriure com Barcelona millora els principals indicadors, mentre que la ciutadania guanya 5 anys de vida en les dues últimes dècades

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) realitza anualment des de fa 25 anys l'Informe de Salut de la ciutat, que recull les dades de salut més rellevants i els indicadors de cobertura i utilització dels serveis.

L'informe de 2008 permet descriure com Barcelona avança any rera any cap a una major qualitat de vida de la seva ciutadania que, al mateix temps, ha guanyat anys d'esperança de vida les últimes dècades. Les polítiques actives de salut han permès en aquests anys posar sota control malalties infeccioses com la Sida o la tuberculosi. El capítol de conductes relacionades amb la salut estableix alguns dels reptes de futur, com ara retallar el sobrepès i millorar el número de dones adultes que no fan prou activitat física, així com influir sobre els consums de risc, especialment d'alcohol i drogues il·legals.

Els principals indicadors de l'Informe de 2008 són:

- Augment de l'esperança de vida: 5 anys en homes i 5,3 anys en dones els darrers 23 anys
- Durant aquests anys, prop del 76% de la població declara un bon estat de salut
- Cau el consum de tabac en la majoria de la població
- Sobrepès i manca d'activitat física de lleure, en especial entre les dones
- Disminució dels lesionats i morts per col·lisions de trànsit
- Millora la qualitat de l'aire: tendència a situar-se en els valors límit en partícules PM10
- Baixa la incidència de tuberculosi: paper clau dels agents de salut
- Retorn dels casos de Sida a nivells inicials, anteriors a l'epidèmia. Baixen les infeccions vinculades al consum de drogues
- L'exposició al VIH en homes que tenen conductes sexuals de risc és important
- Increment significatiu de recursos per l'atenció sociosanitària, i de salut mental al llarg dels darrers anys

Resum per capítols

La situació demogràfica

La població de Barcelona el 2008 representa 1.615.908 persones, amb una composició per sexes del 47,5 % d'homes i 52,5 % de dones. La població de nacionalitat estrangera representa el 17,9 %. Hi ha un 11,9% de persones que viuen soles. En el grup de 85 anys i més, el 20,7 % dels homes i el 40,9 % de les dones viuen sols.

La situació socioeconòmica

L'any 2008 es va caracteritzar per l'augment de les taxes d'activitat i ocupació i també de l'atur en ambdós sexes. L'impacte de la crisi econòmica iniciada el 2008 es manifesta en aquest darrer indicador, i també mostra el decreixement de la taxa d'ocupació els dos darrers trimestres de l'any i la baixada de la taxa d'activitat masculina els últims 3 mesos de l'any. L'atur a Barcelona és més baix que l'atur registrat a Catalunya i a Espanya.

La mobilitat en dia feiner

A Barcelona, el 2008 ha augmentat l'ús de la bici i la moto. En un dia es registren a la ciutat 7 milions de desplaçaments en diferents sistemes. Per als homes, el vehicle privat és el principal mode de transport (44,4% dels desplaçaments), mentre que les dones fan el 48,2% dels desplaçaments amb modes no motoritzats. Prop del 60% dels desplaçaments que es realitzen a Barcelona són interns, i el 40% de connexió amb la Regió Metropolitana de Barcelona.

El medi ambient

L'aire. La majoria de contaminants atmosfèrics acumulen una important millora des de 1987. Els nivells de fons de partícules PM10 compleixen el valor límit anual, amb una tendència de descens generalitzat en la mitjana anual i en el valor límit diari. Un dels contaminants amb presència apreciable són els òxids de nitrògen, mentre que els paràmetres són baixos pel que fa a metalls i sofre.

L'aigua. Durant el 2008, l'ASPB ha realitzat 551 controls de qualitat de l'aigua a l'aixeta del consumidor, amb un 97% de resultats satisfactoris. S'ha analitzat el clor, la presència de metalls, bacteris, etc., i s'ha determinat que les escasses incidències tenen a veure amb canonades de plom i dipòsits a la xarxa de distribució interna dels habitatges.

L'aigua que es distribueix a Barcelona suporta un doble control permanent, el de les pròpies empreses subministradores i el de l'ASPB com a supervisora.

La salut percebuda

Diversos estudis situen l'estat de salut percebut com un fort predictor de mortalitat i/o malaltia. Els ciutadans de Barcelona declaren gaudir de bona salut en un percentatge del 76,6%. Els homes declaren uns nivells de bona salut superiors a les dones (82,7% respecte el 71,2%).

Des de principis dels anys 90 s'observa una major presència sostinguda de persones amb trastorns crònics i restricció de l'activitat.

La tuberculosi

La incidència de tuberculosi ha estat de 25,4 casos/100.000 habitants (414 casos), amb un descens mitjà anual des de l'any 2000 del 3,7 %. La majoria d'aquests casos són autòctons. El 46 % dels casos corresponen a persones nascudes fora de l'Estat espanyol, amb una gran variabilitat de països. Els agents de salut de l'ASPB resulten claus en el seguiment dels casos.

La infecció per VIH/sida

El primer cas de SIDA detectat a Barcelona és de l'any 1981, des de llavors la malaltia s'ha registrat en 6.722 casos de residents a la ciutat (fins a 31 desembre 2008). En l'actualitat la malaltia està en nivells comparables als d'abans d'iniciar-se l'epidèmia els anys 90. La infecció per VIH-SIDA continua sent un problema de salut pública important que afecta de manera desigual a homes i dones, sent els homes amb pràctiques de sexe no segur els que es troben més exposats a la infecció.

Les lesions per col·lisions de trànsit

Durant el 2008 a Barcelona hi va haver 8.914 col·lisions de trànsit, amb 11.576 lesionats i 31 morts, amb una reducció general respecte a 2007. El 64% dels homes lesionats eren usuaris de moto o ciclomotor, el 20,6% eren usuaris de turisme, el 8,8% eren vianants i el 3,8% ciclistes.

A finals dels anys 80 es produïen a Barcelona cada any més de 15.000 ferits i més de 90 morts per col·lisió. La Creació del Consell de Circulació el 1983, el Pla de Seguretat Viària el 2000, juntament amb actuacions dirigides a modificar comportaments i sobre infraestructures ha permès que en l'actualitat el nombre de lesionats s'hagi reduït al voltant del 20% i en més d'un 65% la mortalitat.

La salut laboral

Les morts per accident de treball el 2008 han estat 31, i el total de lesions per accident de treball han estat 42.808. Igual com a la restat de l'Estat, a Barcelona s'ha produït una baixada de les lesions per accident de treball en els últims anys: actualment la taxa d'incidència ha estat de 45,6 lesions per 1.000 persones afiliades a la Seguretat Social.

Tabaquisme i obesitat

El consum de tabac és un dels principals factors de risc de mortalitat cardiovascular, de càncer i de malalties respiratòries. En homes, el consum de tabac ha baixat des de 1983, però no així en dones, que han passat d'una prevalença de fumadores de 21,4% el 1983 a un 24,5% el 2006. Actualment es calcula que el 28,9% de la població barcelonina és fumadora habitual.

Entre els estudiants de 4rt. d'ESO enquestats per l'ASPB, el consum habitual de tabac arriba (2008) al 16% entre els nois i al 20% en noies, molt per sota de les xifres disponibles de 2004 (19% i 25,2%). En aquest grup de 4rt.ESO, les noies són més fumadores habituals que els nois.

Respecte a la pràctica d'exercici físic de lleure, un 26,8% dels homes la realitza, mentre que en dones aquest percentatge és del 18,9%. En general, el 50% de la població camina més de 30 minuts al dia (inclosos desplaçaments i feina). L'excés de pes, factor de risc per a malalties cardiovasculars, es situa en el 27,6% dels homes i el 36,7% de les dones.

Abús de substàncies

L'alcohol és la droga que té un major nombre de primeres visites en la xarxa d'atenció (1.256), malgrat que l'heroïna segueix sent la droga il·legal que més activitat genera en els Centres d'Atenció i Seguiment (CAS) (83.418 visites successives, no metadona).

Les urgències amb consum de drogues: 3.295 van ser amb consum de cocaïna, 2.140 amb consum de cànnabis i 1.820 amb consum d'opiacis. Les morts per sobredosi o reacció aguda al consum de drogues han baixat de forma significativa els últims anys.

Pel que fa a joves que consumeixen cànnabis, el 2008 342 persones van fer ús del Servei d'Orientació sobre Drogues per aquest concepte, dins del programa psicoeducatiu alternatiu a la sanció per consum a la via pública. D'altra banda, el consum experimental de cànnabis en nois i noies ha baixat respecte a 2004.

Els serveis sanitaris

Prenent com a indicadors d'ús de serveis sanitaris el nombre de visites al metge els darrers quinze dies i el nombre d'hospitalitzacions el darrer any, s'observa una estabilitat de tendències a llarg termini, amb un augment lleu i sostingut.

En Atenció Primària, actualment la ciutat compta amb 67 Àrees Bàsiques de Salut (ABS), que durant el 2008 han donat cobertura al 67,1% de la població assignada, amb una mitjana de 3,9 visites de metge de família per persona a l'any, 3,8 visites per pediatre i 1,7 visites per professionals d'infermeria. En atenció hospitalària, la ciutat té 10 hospitals públics (dels quals 3 són d'alta tecnologia) i sovint reben fins a una tercera part de pacients de fora de la ciutat.

En salut mental, l'augment de persones ateses des de 1995 fins a 2008 ha estat del 93,7%.

La mortalitat

Durant anys la mortalitat ha presentat una tendència descendent, amb augment de la supervivència de la població i també de l'esperança de vida. En joves, el descens de la mortalitat per SIDA en la població de 15 a 44 anys ha estat molt important des de meitat dels anys 90.

Actualment, en el grup de 45 a 74 anys, el càncer de pulmó en homes i el càncer de mama en dones és la primera causa de mort; a partir dels 75 anys ho són les malalties de l'aparell circulatori, encara que hi ha bons resultats en mortalitat per malaltia cerebrovascular, derivada d'un major control de la hipertensió en persones grans.

L'Agència i la salut pública de la ciutat

L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) dirigeix i gestiona els centres i serveis de salut pública de la ciutat per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya.

L'ASPB treballa per conèixer l'estat de salut de la població i els factors que el determinen, desenvolupa polítiques de salut i es constitueix en autoritat sanitària. L'Agència es regeix per principis de transparència, excel·lència en els serveis i cerca de la qualitat total.

La presidenta de l'ASPB és la delegada de Salut de l'Ajuntament de Barcelona, Isabel Ribas, n'és vicepresident el director general de Salut Pública de la Generalitat, Antoni Plasència, i n'ocupa la gerència des del mes de maig de 2008 Conrad Casas.